

Een dag uit het leven van een CLB-medewerker

“Het is niet omdat je ons werk niet ziet, dat het niet gebeurt.”

BRAM VERFAILLIE

We schrijven een doordeweekse donderdag. De agenda van Marianne – maatschappelijk werker bij het CLB in een grootstedelijke regio – zit vol gepland met consultaties, overlegmomenten en een schoolbezoek. Maar zoals dat wel vaker gaat in onze sector: de realiteit beslist anders.

Er komt een casus tussen die al lang opgenomen had moeten worden: Michael (16, fictieve naam), een leerling in het secundair onderwijs, kampt al maanden met motivatieproblemen, conflicten met medeleerlingen en spijbelgedrag. Wat begon als een bezorgdheid van een betrokken leerlingenbegeleidster, groeide snel uit tot een complexe situatie waarin school, ouders, CLB en externe diensten een rol moeten spelen.

Signalen en struikelblokken

Michael verhuisde recent met zijn gezin vanuit een andere provincie. Zijn schoolcarrière was al hobbelig, maar de overstap heeft hem verder uit evenwicht gebracht. Zijn moeder is bezorgd, ziet al langer aandachtsproblemen en een groeiende frustratie met het schoolstelsel. Zijn vader verblijft vaak in het buitenland en ziet geen reden om op zoek te gaan naar hulp. Michael voelt zich moe en onbegrepen en is boos. Het zoveelste incident op school, een brandstichting aan de poort, doet de alarmbellen luiden. Schorsing dreigt.

De leerlingenbegeleidster schakelt het CLB in. De school kent de meerwaarde van een goede samenwerking met het CLB en stelt een aanmelding voor. Michael en zijn moeder stemmen toe, maar door de drukte bij het CLB en het tekort aan personeel moet het eerste gesprek even wachten.

Tussen de plooiën en de plannings

Voor Marianne wordt het een puzzel. Ze schuift met afspraken, stemt af met de tweede vestigingsplaats van het CLB dichtbij Michaels woonplaats en maakt

tijd vrij, want we weten het allemaal: plannen is belangrijk, maar aanwezig zijn op het juiste moment is vaak belangrijker. En dus maakt Marianne ruimte, ondanks de volle agenda, ondanks dat dit gesprek eigenlijk 'niet meer bij kon'.

Michael kiest bewust voor een gesprek buiten de schoolmuren. Hij heeft het gevoel dat hij enkel nog gezien wordt door de bril van zijn slechte gedrag op school. Aurélie, de leerlingenbegeleidster, had graag mee aan tafel gezeten, maar Michael voelt zich daar niet klaar voor. Marianne respecteert dat. Een goede relatie en wederzijds vertrouwen opbouwen is essentieel.

Ondertussen komt er ook thuis een en ander in beweging. Zijn moeder mag – na aandringen – toch een afspraak maken bij de huisarts, een belangrijke stap en een gevolg van een telefoontje dat indruk maakte. Soms is het net dat duwtje dat dingen in gang zet.

Kansen vinden, ondanks de tekorten

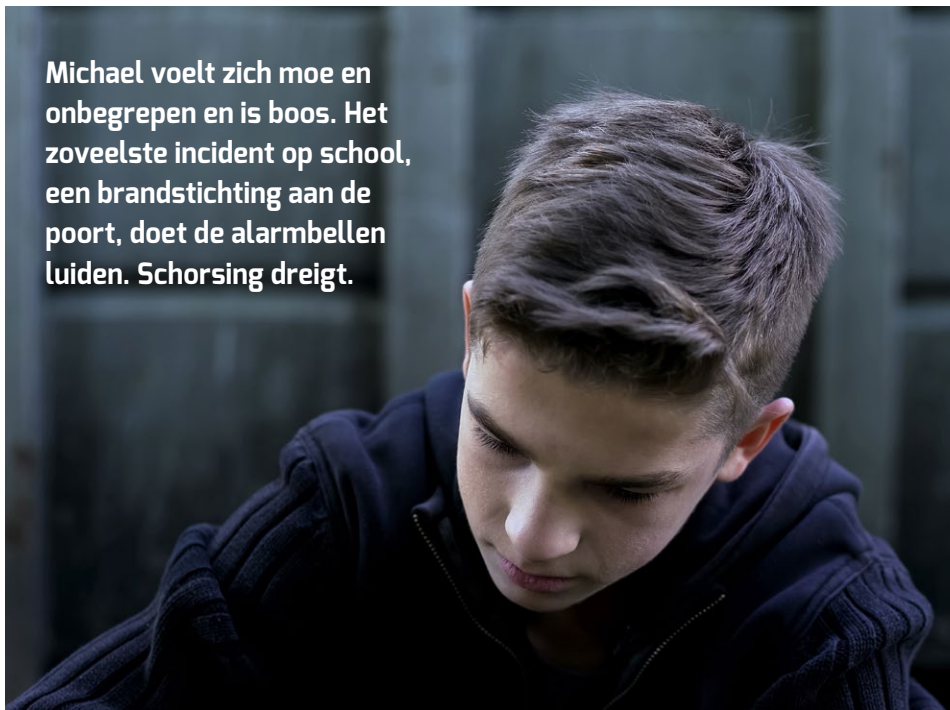
Helaas zit ook op het vlak van alternatieven de realiteit in de weg. De NAFTA-trajecten (naadloze flexibele trajecten), die zoveel kunnen betekenen voor jongeren die kampen met schoolmoeheid, zijn overbevraagd. Er zijn wachtlijsten, toelatingsvoorwaarden, een beperkt aantal plaatsen. Toch vindt Marianne via het stedelijke aanmeldpunt tegen schooluitval nog een plekje op een zorgboerderij net buiten de stad. Michael mag maandag al starten. Eindelijk perspectief.

De zorgboerderij is een verademing voor Michael: werken met dieren, buiten zijn, dingen doen die hij graag doet. Hij fleurde op. De begeleiders zullen er rekening houden met zijn ritme. Door de tijdelijke subsidiëring kost het traject zijn ouders niets. Dat maakt het mogelijk, want thuis hebben ze het niet breed. Na de schoolvakantie zal een eerste evaluatie volgen.

CLB en overbruggingshulp

Het verhaal van Michael is helaas geen uitzondering. We zien het steeds vaker: jongeren in de problemen door een klu-

Michael voelt zich moe en onbegrepen en is boos. Het zoveelste incident op school, een brandstichting aan de poort, doet de alarmbellen luiden. Schorsing dreigt.

wen aan factoren dat moeilijk te ontwarren is. Moeilijke thuissituaties, psychische problemen, schoolmoeheid, gedragsproblemen – alles loopt door elkaar. CLB-medewerkers worden verwacht snel te schakelen, kortdurend te begeleiden en te verwijzen waar nodig, maar in de praktijk blijven ze veel langer betrokken. Niet uit onwil, maar omdat de rest van het netwerk vastloopt: wachtlijsten, aanmeldingsstops, versnipperde hulpverlening.

En dan botsen we op onze grenzen. De trajecten worden langer, zwaarder, complexer. En intussen blijven nieuwe aanmeldingen binnenkomen. De balans tussen acute noden en structurele zorgvraag wordt onhoudbaar.

Onzichtbaar werk, zichtbaar engagement

Daarbovenop komt de onzichtbaarheid van ons werk. Wij bouwen relaties op, stemmen af met ouders en scholen, werken samen met externe diensten ... vaak achter gesloten deuren. Ons beroepsgeheim beschermt de vertrouwensrelatie

met de leerling, maar maakt dat buitenstaanders niet altijd zien wat we doen.

Toch zijn wij er, dag na dag – voor leerlingen als Michael, voor ouders die vastlopen, voor scholen die zoeken naar houvast.

Daarom moeten we ook op elkaar kunnen rekenen: CLB-medewerkers, vakorganisatie, partners binnen onderwijs en welzijn ... We weten wat er nodig is: meer mensen (het doorbreken van de gesloten enveloppefinanciering), minder caseload, betere samenwerking met andere sectoren.

COC weegt mee op het beleid

Begin dit jaar verscheen de open brief “Samen werken aan een oplossing voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen”¹, onder impuls van onder

andere Kristof Das (docent lerarenopleiding UCLL). Daarin wordt gepleit voor concrete maatregelen en structurele investeringen. COC ondersteunt die oproep, want als vakorganisatie zijn wij niet alleen bezorgd om onze werkomstandigheden, maar kijken we ook breder naar de rol van het onderwijs binnen de maatschappij. Wij willen dat elke leerling – ook Michael – de juiste begeleiding krijgt.

Samen sterk

Collega, het is dankzij jouw inzet, creativiteit en veerkracht dat jongeren zoals Michael niet uit het systeem vallen. Laat ons samen werk blijven maken van een concrete aanpak van de altijd complexere hulpvragen, elkaar ondersteunen en trots zijn op ons werk, zelfs wanneer het niet altijd gezien wordt. Want bij het CLB geldt maar één regel: **wij laten onze leerlingen niet los.**

1. Lees de brief hier: <https://www.ucll.be/nl/open-brief-samen-werken-aan-een-oplossing-voor-jongeren-met-gedrags-en-emotionele-problemen>

BASISONDERWIJS

Haast en spoed is zelden goed!

ELS VAN HEES

Dat er nieuwe minimumdoelen komen in het basisonderwijs is al geen nieuws meer. Heb je zelf je kennis al eens getest via een quiz van een krant? Hopelijk viel het resultaat dan mee 😊.

De teams in de basisscholen zijn te vinden voor de invoering van kennisrijke minimumdoelen – dat kennisoverdracht opnieuw belangrijk wordt, is goed nieuws – maar de leraren hebben tijd nodig voor de implementatie. Vooral de afstemming over de leerjaren heen vraagt studiewerk en overlegtijd.

Gelukkig komt minister Demir op haar beslissing terug om de pedagogische studiedagen (drie halve dagen) af te schaffen. Bij grote onderwijsvernieuwingen kunnen scholen extra dagen aanvragen. De meeste scholen hebben dat ook gedaan. Gelukkig hoeven de scholen die dagen de leerlingen toch niet op te van- gen. Het is schier onmogelijk om met je

team gefocust te professionaliseren als je tegelijkertijd verantwoordelijk wordt gesteld voor de opvang van de leerlingen. Scholen zijn geen kinderopvang. Het kan een win-win zijn dat scholen samenwerken met de kinderopvang, maar dat vraagt een nieuw beleid en kan niet ten koste gaan van de goede werking van de scholen en het investeren in onderwijskwaliteit.

Ook het Vlor-advies benadrukt dat er tijd nodig zal zijn.¹ Een gedoogperiode van drie schooljaren is te kort.

Waardering voor de leraren schuilt ook in vertrouwen en de nodige ondersteuning geven.

Uiteindelijk zullen zij met de nieuwe doelen aan de slag moeten gaan en die vertalen naar een passende didactische aanpak voor de leerlingen in hun klas. Geef hen dus de nodige tijd! Het huidige tijdspad is niet realistisch: inspiratiescholen zouden al na één jaar tien andere scholen moeten meenemen in het traject. We pleiten voor een zorgzame aanpak om van deze grote onderwijsvernieuwing écht een succes te maken en daarvoor is een gedragen aanpak noodzakelijk.

1. <https://www.vlor.be/adviezen/gedragen-aanpak-nodig-voor-kwaliteitsvolle-minimumdoelen-basisonderwijs>